

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. A. M., bytom S.**, právne zastúpeného Mgr. J. K., advokátom, T., proti žalovanému **U. GmbH S. + F., R.**, právne zastúpenému JUDr. P. S., advokátom, S., **o zaplatenie 89 476,-- Eur**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. novembra 2011 č. k. 7Cbs 5/2006-370, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. novembra 2011 č. k. 7Cbs 5/2006-370 **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 11. 12. 2008 č. k. 7Cbs 5/2006-236 žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 89 476,-- Eur istiny a 251 631,-- Sk na náhradu trov konania k rukám právneho zástupcu žalobcu. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca si žalobou, došlou dňa 20. 04. 2004, uplatnil právo na zaplatenie 178 952,-- Eur na základe zmluvy o prevode obchodného podielu/uzatvorenej dňa 20. 04. 2000. Súd uznesením zo dňa 10. 04. 2006 zastavil konanie v časti o zaplatenie 89 476,-- Eur z dôvodu späťvzatia žaloby.

Na odvolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 12. 2008, č. k. 7Cbs 5/2006-236 podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ostatnom konaní Krajský súd v Bratislave napadnutým rozhodnutím uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 89 476,-- Eur spolu so 7,42% p. a. úrokom

z omeškania od 31. 05. 2000 do zaplattenia istiny. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že úlohou súdu prvého stupňa bolo v zmysle intencií odvolacieho súdu skúmať ako prejudiciálnu otázku platnosť zmluvy o prevode obchodného podielu, včasnosť, resp. predčasné podanie žaloby. Súd zistil, že predmetom sporu je plnenie zo zmluvy o prevode obchodného podielu, ktorú sporové strany uzatvorili dňa 20. 04. 2000. Podľa čl. II. bod 3 zmluvy o prevode obchodného podielu (v ďalšom aj zmluvy) sa žalovaný, ako nadobúdateľ obchodného podielu, zaviazal zaplatiť kúpnu cenu v dvoch splátkach, prvú v sume 175 000,-- DEM do 28. 04. 2000 a druhú po právoplatnosti uznesenia Okresného súdu Bratislava I. o vykonaní zmien v zápise obchodnej spoločnosti M., spol. s r. o., P., potvrdzujúcich dohodnuté zmeny podľa zmluvy o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu a podmienkach spolupráce, uzavretej medzi zmluvnými stranami 20. 04. 2000. Žalovaný zaplatil prvú splátku na účet spoločnosti M., spol. s r. o., P., čo mal súd prvého stupňa preukázané podľa informácie S. S., a. s., B. zo dňa 10. 10. 2011. V zmluve o prevode obchodného podielu nie je dohodnuté platenie splátky na účet spoločnosti, ale predávajúcemu, t. j. žalobcovi. Súd prvého stupňa zdôraznil, že vykonanie dokazovania výsluchom, resp. konfrontáciou žalobcu a zástupcov žalovaného, vychádzajúc z vyjadrenia žalobcu a vyhlásení zástupcov žalovaných, by s prihliadnutím na znenie zmluvy o prevode obchodného podielu, nevyriešilo obsah najmä čl. II. bod 3 zmluvy, a preto tento dôkaz nevykonal. Súd prvého stupňa konštatoval, že zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 20. 04. 2000 spĺňa náležitosti v zmysle ust. § 115 Obchodného zákonníka. So súhlasom valného zhromaždenia spoločník, žalobca, previedol svoj obchodný podiel na inú osobu, čo spoločenská zmluva pripúšťa. Zmluva o prevode obchodného podielu má písomnú formu a podpisy na zmluve boli osvedčené. Dodal, že žalovaný si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu mu zo zmluvy o prevode obchodného podielu tým, že by 175 000,-- DEM zaplatil na účet žalobcu. Podľa súdu prvého stupňa je minimálne nelogické, aby platil sumu kúpnej ceny zo zmluvy o prevode obchodného podielu na účet spoločnosti, v ktorej sa týmto prevodom obchodného podielu má stať - stáva spoločníkom. Na základe výpisu z obchodného registra Okresného súdu Bratislava I. v B. mal súd za preukázané, že U. GmbH S. + F. sa stal spoločníkom spoločnosti I. spol. s r. o. / M. - U., spol. s r. o., P., od 30. 05. 2000, kedy došlo aj k zmene obchodného mena obchodnej spoločnosti. Žalobca si zároveň uplatnil právo podľa ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka na 7,42% úrok z omeškania od 31. 05. 2000 do zaplattenia istiny. Keďže žalovaný sa dostal do omeškania

so zaplacením sumy v pôvodne žalovanej mene 175 000,-- DEM, od 29. 04. 2000, súd nárok žalobcu na zaplatenie úroku z omeškania uznal za oprávnený. Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd prvého stupňa uznal právny nárok žalobcu za oprávnený a zaviazal žalovaného zaplatiť 89 476,-- Eur spolu s úrokom z omeškania. Výrok o náhrade trov konania sa odôvodnil poukazom na ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalovaný s tým, že súd prvého stupňa sa opätovne nevysporiadal s jeho námietkou, že neboli splnené podmienky zmluvy o prevode obchodného podielu, a preto právo žalobcu bolo uplatnené predčasne. Má za to, že takáto pohľadávka nie je pohľadávkou, ktorú možno vymáhať pred súdom v základnom konaní, a tak nezodpovedá zákonnému pojmu "vymáhateľná pohľadávka" s poukazom na judikát v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR 3/2011. Odvolateľ zdôraznil, že právny zástupca žalobcu na pojednávaní dňa 03. 07. 2008 doplnil svoje vyjadrenie tak, že účastníci konania sa pri uzatváraní zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 20. 04. 2000 podľa čl. 2 ods. 3 (odkladajúca podmienka pre druhú platbu) spravovali podľa zmluvy o budúcej zmluve o prevode obchodného podielu a podmienkach spolupráce, čo je rozdiel od zmluvy o prevode obchodného podielu a podmienkach spolupráce, uzavretej dňa 20. 04. 2000. Preklad zmluvy o prevode obchodného podielu a podmienkach spolupráce zo dňa 20. 04. 2000 z jazyka nemeckého bol na základe objednávky súdu prvého stupňa uskutočnený doc. Bobríkom pod č. 47/2008. Podľa tohto prekladu sa názov listiny prekladá ako "Zmluva o prenesení obchodného podielu a podmienkach spolupráce", v ktorej sú stanovené odkladajúce podmienky na plnenie ceny 350 000,-- DM za obchodný podiel. Podľa odvolateľa, si svoje povinnosti splnil, čo dokazuje i konanie konateľa M., ktorý podal návrh na Obchodný register na vykonanie zmeny spoločníkov v obchodnom registri spol. s r.o. M. Poukázal tiež na ústavný princíp posudzovania listín, podľa ktorého princípu sa listiny posudzujú podľa obsahu a nie podľa označenia. Ustanovenie § 266 Obchodného zákonníka rozširuje ako lex speciale právnu úpravu Občianskeho zákonníka vo štvrtej hlave, prejav vôle sa preto vykladá podľa úmyslu konajúcich osôb. Pri výklade vôle sa tak vezme náležitý zreteľ na všetky okolnosti súvisiace s prejavom vôle, vrátane rokovania o uzavretí zmluvy. Odvolateľ v konaní navrhoval na zistenie vôle vypočutie svedkov, ktorý dôkaz súd prvého stupňa nevykonal. V rozsudku súdu prvého stupňa zo dňa **16. 11. 2011** nie je zrejmé, z akých dôvodov vo vzťahu k hmotnoprávnym predpisom, ktoré súd aplikoval

a k právnym záverom, ku ktorým dospel na základe skutkového stavu veci, súd prvého stupňa navrhnutých svedkov nevypočul. Preto má odvolateľ za to, že nenaplnením ust. § 157 ods. 2 O. s. p., súd obmedzil žalovaného v jeho právach na spravodlivý proces.

V odvolaní sa ďalej uvádza, že súd prvého stupňa svojim uznesením zo dňa 03. 07. 2008 pripustil rozšírenie žaloby o zaplatenie 7,42% p. a. úrokov z omeškania od 31. 05. 2000 do zaplatenia. V tejto súvislosti odvolateľ uviedol, že ešte na pojednávaní dňa 03. 07. 2008 vzniesol námietku premlčania, vzhľadom na beh premlčacích lehôt. V ktorom smere poukázal na plynutie premlčacej lehoty, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Súd túto námietku vo svojom rozhodnutí nebral do úvahy, čím podľa odvolateľa porušil zákon a žalobcovi priznal uplatnenie práva dňa 03. 07. 2008, odo dňa 31. 05. 2000. Podľa odvolateľa si žalobca nesplnil dôkaznú povinnosť, neuniesol bremeno tvrdenia, ktorým odôvodňuje svoj návrh a tak musí znášať nepriaznivé dôsledky nesplnenia dôkaznej povinnosti. Súd prvého stupňa v tomto prípade mal tak, ako mu to ukladá odvolací súd vo svojom uznesení, vysporiadať sa s listinou o prevode obchodného podielu zo dňa 20. 04. 2000 v spojitosti s ust. § 37 Občianskeho zákonníka, a to či je zrozumiteľná, určitá a teda preskúmateľná. Odvolateľ dodal, že vydražením celého majetku spoločnosti M. spol. s r. o. v roku 2001 v prospech dlhu žalobcu v sume 4 600 000,-- Sk, sa plnenie podľa zmluvy o prevode obchodného podielu čl. 2 ods. 3 v spojitosti so zmluvou o spolupráci zo dňa 20. 04. 2000, stalo nemožným podľa ust. § 575 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa ďalej ponechal právne nepovšimnutú aj požiadavku žalovaného v zmysle ust. § 265 Obchodného zákonníka, že vyhovie návrhu by bolo v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nakoľko je v rozpore s dobrými mravmi a tak nemá požívať právnu ochranu. Rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa odvolateľa nerešpektuje zásady ust. § 154 ods. 2 O. s. p., keďže súd neuviedol, ktoré skutočnosti má preukázané, ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa riadil, prečo nevykonal vypočutie všetkých navrhovaných priamych svedkov a ako právne posúdil vec, resp. pod ktoré hmotnoprávne ustanovenia z medzinárodného obchodného styku podriadil svoje rozhodnutie. Vzhľadom na uvedené, odvolateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť v celom rozsahu a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. S poukazom na ust. § 238 ods. 3 písm. a/ O. s. p., navrhuje pre prípad potvrdenia napadnutého rozhodnutia, aby odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie sa pripúšťa, pretože ide

o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalobca vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že súd prvého stupňa riadne a dostatočne zistil skutkový stav, vykonal všetky dôkazy potrebné na rozhodnutie vo veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho posúdenia veci. Žalobca opakovane konštatuje, že tvrdenia, uvedené v odvolaní, sa nezakladajú na pravde a sú účelové. Nie je pravdivé tvrdenie, že súd prvého stupňa neskúmal ako prejudiciálnu otázku existenciu platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu. V rámci konania si tento súd nechal pripojiť a preštudoval celý registrový spis Okresného súdu Bratislava I., týkajúci sa obchodnej spoločnosti - M.-U., spol. s r. o. V registrovom spise sa taktiež nachádza predmetná zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 20. 04. 2000, na základe ktorej sa stal žalovaný spoločníkom v spoločnosti. Zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 20. 04. 2000, na základe ktorej žalobca predal svoj obchodný podiel v spoločnosti M. - U., spol. s r. o., žalovanému, je platnou zmluvou a obsahuje všetky náležitosti, t. j. má písomnú formu, nadobúdateľ v nej prehlásil, že pristupuje k spoločenskej zmluve spoločnosti a podpisy boli úradne overené. Podľa vtedy platnej právnej úpravy túto zmluvu posudzoval z formálneho, aj obsahového hľadiska sudca registrového súdu, ktorým bol Okresný súd Bratislava I. Nie je preto dôvodné tvrdenie právneho zástupcu žalovaného o jej neurčitosti, nezrozumiteľnosti a nepreskúmateľnom predmete. V prípade, ak by táto zmluva nemala zákonom požadované náležitosti, tak by registrový súd na jej základe nezapísal ako spoločníka v spoločnosti žalovaného a návrh na zápis zmien do obchodného registra by zamietol. Žalobca ďalej uviedol, že zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 20. 04. 2000 a práva z nej vyplývajúce sa spravujú podľa ust. § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka, a pretože podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka je všeobecná premlčacia lehota štvorročná, je zrejmé, že žalobný návrh bol podaný pred jej uplynutím a argumentácia právneho zástupcu žalovaného ohľadom premlčania je právne irelevantná. Ďalej zdôraznil, že počas priebehu tohto konania právny zástupca žalovaného neustále účelovo argumentuje skutočnosťami, ktoré sa mali stať medzi účastníkmi v minulosti, a ktoré skutkovo nesúvisia s týmto konaním. Na základe uvedeného žiada, aby odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa a taktiež zaviazal žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie žalovaného podľa ust. § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a po preskúmaní rozsudku v medziach dôvodov odvolania dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre jeho zrušenie.

Predmetom sporu v prejednávanej veci je zaplatenie ceny obchodného podielu podľa čl. II bod 3 zmluvy o prevode obchodného podielu z 20. 04. 2000. Túto zmluvu uzavreli účastníci konania, z ktorých žalovaný je podľa ustanovenie § 21 Obchodného zákonníka zahraničnou osobou, nakoľko má sídlo v Nemecku, teda mimo územia Slovenskej republiky.

Právny vzťah medzi účastníkmi konania je preto právnym vzťahom s medzinárodným prvkom, ktorý sa prostredníctvom tohto cudzieho prvku dostáva do vzťahu k právnemu poriadku iného štátu (Nemecko). Pri posudzovaní týchto právnych pomerov treba preto vždy skúmať, či má byť daný právny vzťah riešený podľa domáceho alebo na základe cudzieho právneho poriadku, aby tak nedochádzalo k zbytočným chybám.

Vnútroštátnym prameňom práva pri riešení právnej otázky, ktorým právnym poriadkom sa spravuje právny vzťah s medzinárodným prvkom, je najmä Ústava Slovenskej republiky a zákon č. 97/1963 Zb. Podľa ustanovenia § 1 a 2 zákona č. 97/1963 Zb. účelom tohto zákona je ustanoviť, ktorým právnym poriadkom sa spravujú občianskoprávne, obchodné, rodinné, pracovné a iné podobné vzťahy s medzinárodným prvkom, upraviť právne postavenie cudzincov, ako aj ustanoviť postup slovenských justičných orgánov pri úprave týchto vzťahov a rozhodovanie o nich a tým napomáhať medzinárodnej spolupráci. Ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvého stupňa po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia v novom konaní vo veci žalobe vyhovel po posúdení platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu v zmysle ust. § 115 Obchodného zákonníka, pričom nevyhovel návrhu žalovaného na vykonanie dôkazov výsluchom žalobcu a zástupcov žalovaného, nakoľko by to s prihliadnutím na znenie zmluvy o prevode obchodného podielu, nevyriešilo sporný čl. II bod 3 tejto zmluvy.

Z podaného odvolania okrem iného vyplýva, že k porušeniu odvolateľovho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces napadnutým rozsudkom došlo najmä tým, že toto rozhodnutie súdu prvého stupňa neobsahuje žiadne vecné a právne odôvodnenie v súvislosti s medzinárodným obchodným stykom, nemožno z neho zistiť dôvody, pre ktoré súd prvého stupňa nevyhovел návrhu žalovaného na vypočutie svedkov v spojitosti s prejavom vôle, uvedeným aj v zmluve o prevode obchodného podielu. Napadnuté rozhodnutie zároveň podľa odvolateľa nerešpektuje skorší názor najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho, hoci súd prvého stupňa ním bol viazaný.

Po opätovnom prejednaní veci odvolací súd musí konštatovať, že súd prvého stupňa sa ani pri vydaní nového rozhodnutia dôsledne neriadil právnym názorom odvolacieho súdu, vyplývajúceho z jeho uznesenia vydaného dňa 10. 11. 2010. sp. zn. 5 Obo 46/2009 a opätovne ponechal právne nepovšimnuté námietky žalovaného, a to predovšetkým skutočnosť, že predmetom konania je nárok vyplývajúci z právneho vzťahu s medzinárodným prvkom, s čím súvisí aplikácia príslušného hmotnoprávneho predpisu, že žaloba bola podaná predčasne, nakoľko neboli splnené podmienky na zaplatenie ceny obchodného podielu v zmysle čl. II bod 3 zmluvy o prechode obchodného podielu, že zmluva o prevode obchodného podielu je neplatná pre rozpor s dobrými mravmi, a že nepožíva právnu ochranu pre rozpor so zásadami poctivého obchodného styku.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí nedal preto odpoveď ani len na tie otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a nemožno ho preto považovať ani za také, ktoré zodpovedá požiadavke plnej realizácie základného práva účastníka na spravodlivý proces.

K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy, napr. PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. To znamená okrem iného aj to, že každý adresát právnej normy sa môže dôvodne spoliehať na to, že všeobecný súd nielenže bude platné právo aplikovať, ale i na to, že bude rešpektovať právny názor, ktorým je viazaný, ak mu takúto povinnosť ukladá zákon. Opačný prístup už sám osebe predstavuje porušenie základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces.

Ani nezávislosť sudcov všeobecných súdov pri ich rozhodovaní podľa § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákona o sudcoch a prísediacich") nie je absolútna a bez akýchkoľvek hraníc a podmienok. Keby sa nezávislosť chápala tak, že sudca môže rozhodnúť hocijako, viedlo by to k svojvôli, pretože v takom prípade by sudca sám tvoril právo podľa svojich predstáv a vystupoval by ako zákonodarca. V právnom štáte to nemožno takto vysvetľovať. Tomu nasvedčuje aj samotný text vyššie citovaného ustanovenia, v zmysle ktorého sudca musí rozhodovať v súlade so zákonom. Ak musí sudca rozhodovať v súlade so zákonom, potom je povinný rešpektovať i zákonom stanovené hranice pre jeho rozhodovanie. Takouto hranicou stanovenou zákonom je aj povinnosť rešpektovať zásah do obsahového rozhodovania zo strany iného súdu, ak takéto obmedzenie vyplýva zo zákona. V tomto prípade bolo takýmto zákonným ustanovením ustanovenie § 226 O. s. p., ktoré jednoznačne ustanovuje, že ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie na nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

Takáto povinnosť vyplýva aj z ustanovenia § 2 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich, podľa ktorého za podmienok ustanovených osobitnými predpismi, ktorým je napríklad Občiansky súdny poriadok, je sudca viazaný aj právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí súd vyššieho stupňa.

Uvedeným postupom obmedzil tak súd prvého stupňa žalovaného v jeho práve na spravodlivé konanie a pri podaní opravného prostriedku vo vzťahu k zákonom vymedzeným odvolacím dôvodom, v dôsledku čoho mu odňal možnosť konať pred súdom. Odvolanie žalovaného, podané z tohto dôvodu, je preto opodstatnené.

Vzhľadom na uvedené zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v B. podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 3 O. s. p. rozhodne o trovách celého konania.

Podľa § 226 O. s. p. je pre Krajský súd v Bratislave, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 27. marca 2012

JUDr. Beata Miničová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová